

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 22CoCsp/26/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8120204590
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 11. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Kandriková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8120204590.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Kandrikovej a členov senátu JUDr. Daniely Babinovej a JUDr. Michala Boroňa v spore žalobcu: H. F., X.: XX.XX.XXXX, L. Č. J. R. XXX, XXX XX, zastúpeného JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom, IČO: 31954448, so sídlom Sovietskych hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, proti žalovanému: s Autoleasing SK, s.r.o., IČO: 46 806 491, so sídlom Vajnorská 100/A, 831 04 Bratislava, zastúpenému: Nosko & Partners s. r. o., IČO: 36860107, so sídlom Podjavorinskej 2, 811 03 Bratislava, o vydanie bezdôvodného obohatenia 7.300,36 eura a určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 32Csp/70/2020-178 zo dňa 17.05.2021 jednohlasne takto

rozhodol:

I. Potvrďuje rozsudok.

II. Priznáva žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania voči žalovanému v rozsahu 100 %, o výške ktorej bude rozhodnuté samostatným uznesením.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozhodol, cit.:

„I. Žalovaný je p o v i n n ý vydať žalobcovi bezdôvodné obohatenie vo výške 7.300,36 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 7.300,36 eura od 30.04.2020 až do zaplatenia, a to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

II. U r č u j e, že zmluvná podmienka uvedená v Zmluve o úvere č. N zo dňa 04.01.2014, vo Všeobecných obchodných podmienkach úverov poskytovaných spoločnosťou s Autoleasing SK, s.r.o. a to v čl. 5. Zmluvné pokuty, poplatky a náhrada škody v bode 5.1. v znení:

„Ak nie je v Úverovej zmluve alebo v týchto Podmienkach stanovené inak, je Spoločnosť oprávnená v prípade nesplnenia akejkoľvek povinnosti Klienta vyplývajúcej z Úverovej zmluvy požadovať od Klienta zaplatenie:

b) zmluvnej pokuty vo výške 200,- EUR za každú nesplnenú povinnosť riadne a včas podľa Úverovej zmluvy,“

c) zmluvnej pokuty vo výške zodpovedajúcej súčtu všetkých nesplatených splátok podľa Splátkového kalendára po odpočítaní zostatku istiny a prefakturovaného poistného.“

je pre svoju neprijateľnosť neplatná. “

III. U r č u j e, že zmluvná podmienka uvedená v Zmluve o úvere č. N zo dňa 04.01.2014, vo Všeobecných obchodných podmienkach úverov poskytovaných spoločnosťou s Autoleasing SK, s.r.o. a to v čl. 12. Súhlas klienta so spracovaním osobných údajov, v bode 12.13. v znení:

„Klient udeľuje súhlas so spracovaním Osobných údajov podľa týchto Podmienok dobrovoľne na dobu piatich (5) rokov odo dňa jeho udelenia v prípade, že nedôjde k uzavretiu Úverovej zmluvy. Pokiaľ k uzavretiu Úverovej zmluvy medzi Spoločnosťou a Klientom dôjde, udeľuje Klient súhlas so spracovaním Osobných údajov podľa týchto Podmienok na dobu trvania Úverovej zmluvy a na dobu ďalších desiatich (10) rokov od splnenia všetkých jeho záväzkov z Úverovej zmluvy, pokiaľ tieto záväzky zaniknú riadnym splnením alebo spôsobom nahradzujúcim riadne splnenie, resp. od zániku Úverovej zmluvy, pokiaľ finančné záväzky z Úverovej zmluvy zaniknú inak.“
je pre svoju neprijateľnosť neplatná.

IV. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 100% a to do 3 dní odo dňa právoplatnosti uznesenia súdu 1. inštancie o výške týchto trov.“

2. Citoval ust. § 1 ods. 2, § 2 písm. d), § 7 ods. 1 a § 11 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a iných úveroch a pôžičkách (ďalej len „ZoSÚ“), § 107 ods. 2 a § 451 Občianskeho zákonníka, § 15 a § 16 Trestného zákona, § 53 ods. 1 a 5 Občianskeho zákonníka, § 298 ods. 1 a 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

3. V odôvodnení rozhodnutia okrem iného uviedol, že úverová zmluva uzatvorená medzi žalobcom ako dlžníkom a žalovaným ako veriteľom zo dňa 04.01.2014 má podľa vtedy účinného ZoSÚ všetky náležitosti vyžadované zákonom, a teda z tohto dôvodu nemožno urobiť záver o jej bezúročnosti a bezpoplatkovosti. Následne sa súd prvej inštancie zaoberal splnením povinnosti žalovaného posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo pred zmenou tejto zmluvy podľa § 7 ods. 1 ZoSÚ. Pri rozhodovaní o otázke, či žalovaný skúmal bonitu žalobcu s odbornou starostlivosťou vychádzal iba z dokladov, ktoré mu žalovaný na výzvu predložil. Konštatoval, že žalovaný si zamestnanie a výšku tvrdeného príjmu žalobcu žiadnym spôsobom neoveril, žiadnym spôsobom nezisťoval žalobcove priemerné mesačné náklady na živobytie. Z predložených dokladov vrátane „Žiadosti o úver“ žiadnym spôsobom neplynie, že žalovaný preukázateľným spôsobom zisťoval, či žalobca nespláca bankové úvery. Dospel k záveru, že žalobca pri zisťovaní bonity žalobcu postupoval formálne (pohodlne od stola lustráciou registrov so značne obmedzeným množstvom informácií) a porušil povinnosť odbornej starostlivosti hrubým spôsobom. Na základe uvedeného posúdil, že prejednávany úver je bez úrokov a bez poplatkov. Vo vzťahu k úrokom a poplatkom tak išlo o plnenie bez právneho dôvodu podľa § 451 ods.1 Občianskeho zákonníka. Pre rozhodnutie o tom, či a v akej miere je uplatnená pohľadávka na vydanie bezdôvodného obohatenia premlčaná z dôvodu uplynutia objektívnej premlčacej doby (žalovaný ohľadne tejto doby vzniesol námietku premlčania) považoval za rozhodujúce, či je potrebné aplikovať objektívnu premlčaciu dobu 3-ročnú alebo 10-ročnú. Na základe absolútne nedostatočného množstva informácií o skutočnostiach potrebných pre skúmanie bonity žalobcu súd prvej inštancie bol toho názoru, že žalovaný vedel, že takýmto spôsobom porušuje svoju povinnosť odbornej spôsobilosti a napriek tomu, že jeho cieľom bolo dosiahnuť zisk uzavretím právne perfektnej zmluvy bol uzročený s tým, že tento zisk dosiahne aj pri porušení povinnosti skúmania bonity žalobcu s odbornou starostlivosťou, pretože tu neexistovala žiadna okolnosť, ktorá by u žalovaného mohla vyvolať zdanie o tom, že k porušeniu povinnosti skúmania bonity žalobcu s odbornou starostlivosťou, porušenie ktorej vedie k bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, a teda k strate nároku na zisk, nedôjde. Žalovaný pri vedomosti o porušení svojej povinnosti bol zároveň uzročený s tým, že napriek tomu dosiahne zisk v rovnakej výške z úverového vzťahu, ktorý primárne chcel dosiahnuť uzatvorením právne perfektnej úverovej zmluvy ako takej. Tento záver viedol súd prvej inštancie k tomu, že pri aplikácii 10-ročnej objektívnej premlčacej doby záväzkov žalovaného vydať bezdôvodné obohatenie nie je v žiadnom rozsahu premlčaný, a teda žalovaný je ako bezdôvodné obohatenie povinný vydať žalobcovi všetko to, čo bolo zaplatené nad poskytnutú istinu a to je presne suma žalobcom žalobou uplatnená.

4. Súd prvej inštancie videl neprijateľnosť zmluvnej podmienky uvedenej vo Všeobecných obchodných podmienkach úveru poskytovaných spoločnosťou s Autoleasing sk, s.r.o. verzia SU_SK_XXX/XX v bode 5.1 v rozsahu prevažujúcom povinnosti v zmluvnom vzťahu na strane spotrebiteľa v nedostatočnej transparentnosti tohto zmluvného ustanovenia spočívajúceho v tom, že ustanovenie o sankciách, vrátane zmluvnej pokuty, by malo byť primárne uvedené v zmluve o úvere v užšom zmysle slova, prípadne je potrebné, aby v tejto zmluve bol priamo uvedený odkaz na ustanovenie obchodných podmienok upravujúcich sankcie. Navyiac povinnosť zaplata zmluvnej pokuty v rovnakej výške za

nesplnenie akejkoľvek povinnosti klienta a to v zdupľovanej forme bez rozlíšenia, o akú závažnú povinnosť ide, považuje súd bez ďalšieho za zjavne neprimerané.

5. Neprijateľnosť zmluvnej podmienky v uvedenej v čl. 12. Súhlas klienta so spracovaním osobných údajov, v bode 12.13. Všeobecných obchodných podmienkach úveru poskytovaných spoločnosťou s Autoleasing sk, s.r.o. verzia SU_SK_XXX/XX súd prvej inštancie nevidel v samotnom vyžadovaní a spracovaní osobných údajov spotrebiteľa dodávateľom, ale práve v lehote, na ktorú si súhlas spotrebiteľa dodávateľ vymienil. Táto lehota upravená v bode 12.13. je 5 rokov odo dňa udelenia súhlasu v prípade, ak nedôjde k uzavretiu zmluvy a 10 rokov odo dňa splnenia všetkých záväzkov z úverovej zmluvy. Tieto lehoty a to jednak pre prípad neuzavretia zmluvy a jednak aj pre prípad uzavretia zmluvy považoval za neprimerane dlhé, čo znova spôsobuje ujmu na právach spotrebiteľa

6. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP tak, že plne úspešnému žalobcovi v konaní voči neúspešnému žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

7. Proti tomuto rozsudku v celom rozsahu podal žalovaný v zákonom stanovenej lehote odvolanie z dôvodov uvedených § 365 ods. 1 písm. b) a h) CSP. Namietal nesprávne právne posúdenie veci, nakoľko nemôže platiť posledná citovaná veta rozhodnutia Súdneho dvora EÚ sp. zn. C - 449/13, keďže žalovaný samotné vyhlásenie žalobcu v žiadosti o úver o tom, že nemá žiadne záväzky preveroval viacerými spôsobmi a neuspokojil sa iba obyčajným (nepodloženým) vyhlásením žalobcu. O tom žalovaný dňa 12.04.2021 zaslal súdu preukázanie skúmania bonity žalobcu v celom rozsahu, keďže mu zaslal výstupy zo všetkých vtedy možných registrov: Odpoveď z registra združenia SOLUS zo dňa 04.01.2014 (bez negatívneho záznamu týkajúceho sa žalobcu), Odpoveď z Nebankového registra klientskych informácií združenia NBCB zo dňa 04.01.2014 (bez negatívneho záznamu týkajúceho sa žalobcu), Odpoveď z registra spoločnosti EOS - KSI zo dňa 04.01.2014 (bez negatívneho záznamu týkajúceho sa žalobcu), Potvrdenie z Nebankového registra klientskych informácií združenia NBCB zo dňa 04.01.2014. Uviedol, že využil všetky svoje aktuálne možnosti na zistenie bonity žalobcu a všetky lustrácie žalobcu boli bez negatívneho záznamu týkajúceho sa žalobcu. Vzhľadom na vyššie uvedené nesúhlasil s právnym záverom súdu, že žalovaný pri procese uzatvárania úverovej zmluvy nepostupoval s odbornou starostlivosťou. Dodal, že ak by aj súd správne vyhodnotil, že žalovaný mal vyhodnotiť (posudzovať) vyhlásenie žalobcu o jeho záväzkoch vo výške 0 eur aj na základe iných (iných ako si vtedy žalovaný vyžiadal) podkladov, tak následné určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru by bolo sankciou v rozpore s článkom 33 Smernice 2008/48/ES a bodom bodu 2 rozsudku Súdneho dvora EÚ vo veci C-42/15. Pokiaľ právny názor súdu ohľadom použitia 10-ročnej objektívnej premlčacej doby vychádza z prezumovania vedomosti žalovaného o jeho porušovaní povinnosti odbornej starostlivosti pri skúmaní bonity žalobcu, uvedené by podľa odvolateľa mohlo platiť iba v prípade, ak (pri kumulatívnom naplnení oboch nižšie uvedených podmienok) bez ďalšieho podrobného skúmania okolností predmetného prípadu by sa na prípad uplatňovalo vyššie citované rozhodnutie Súdneho dvora EÚ sp. zn. C - 449/13, a by platilo, že ide o nepriamy úmysel žalobcu spočívajúci v tom, že žalobca vedel, že porušuje svoju povinnosť odbornej starostlivosti a napriek tomu, že jeho cieľom bolo dosiahnuť zisk uzavretím právne perfektnej zmluvy, bol uzročený s tým, že tento zisk dosiahne aj pri porušení povinnosti skúmania bonity žalobcu s odbornou starostlivosťou. V prípade, ak by sa odvolací súd stotožnil s argumentáciou žalovaného ohľadom dĺžky doby premlčania - 3 roky odkedy k bezdôvodnému obohateniu došlo, ale nestotožnil by sa s výškou žalovaným namietaného premlčaného nároku (4.929,37 eura), tak žalovaný má zato, že musí platiť pravidlo, podľa ktorého v prípade Zmluvy o úvere č. N. zo dňa 04.01.2014 sú v zmysle splátkového kalendára premlčané všetky nároky do splátky č. 39 (vrátane), ktoré sú v úhrnnej výške 7.836,27 eura. Vo vzťahu k určaniu neprijateľnej zmluvnej podmienky ohľadne zmluvnej pokuty uviedol, že nemožnosť akceptovania neprimerane vysokých zmluvných pokút v spotrebiteľských zmluvách však podľa názoru žalovaného neznamena, že v spotrebiteľských zmluvách vôbec nie je možné dojednať zmluvné pokuty ako náhrady za porušenie povinností zo strany spotrebiteľa. Platná právna úprava naopak dovoľuje zmluvným stranám dojednať si v spotrebiteľských zmluvách zmluvné pokuty za porušenie jednotlivých povinností. Vo vzťahu k určenej neprijateľnosti zmluvnej podmienky týkajúcej sa súhlasu so spracovaním osobných údajov uviedol, že povinnosti resp. oprávnenia žalovaného (na druhej strane aj ochranu spotrebiteľa vo vzťahu k disponovaniu s jeho osobnými údajmi) na uchovávanie dokumentácie týkajúcej sa žalobcu (resp. iných spotrebiteľov ako jeho klientov) neupravuje iba ZSÚ, ale aj iné platné právne predpisy, a to napríklad zákon č. 122/2013 Z. z. ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov

alebo Zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve. A napokon namietal, že súd pojednávanie nariadené na deň 19.04.2021 neodročil a v predmetnej veci uskutočnil pojednávanie bez prítomnosti zástupcu žalovaného, pričom žalovaný nesúhlasil s konaním pojednávania v jeho neprítomnosti, čo malo za následok stav, keď súd nesprávnym procesným postupom znemožnil žalovanému, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, čo jednoznačne zakladá odvolací dôvod. Na základe uvedeného navrhol, aby odvolací súd zrušil napadnutý rozsudok a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

8. K odvolaniu žalovaného podal vyjadrenie žalobca. Záver súdu prvej inštancie o vzniku bezdôvodného obohatenia z dôvodu bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého spotrebiteľského úveru považoval za správny a dostatočne odôvodnený. Ako už uviedol v priebehu prvoinštančného konania Zmluva o úvere č. N. zo dňa 04.01.2014 neobsahuje zákonom požadované náležitosti v zmysle § 9 ods. 2 písm. f) ak) ZoSÚ, a na tejto argumentácii trvá aj v odvolacom konaní. V plnej miere sa stotožnil s odôvodnením napadnutého rozsudku, podľa ktorého žalovaný neskúmal jeho bonitu náležitým spôsobom a teda nepostupoval s odbornou starostlivosťou. Žalovaný od neho nežiadal žiadne informácie relevantné pre posúdenie jeho schopnosti splácať úver v stanovenej výške. Nestačí iba pasívny zber informácií z registrov, v ktorých spotrebiteľ ani nemusel byť doposiaľ nijako evidovaný. Poukázal na rozsudky Súdneho dvora EÚ, v spojených veciach C-698/18 a C-699/18, SC Raiffeisen Bank SA a vo veci C-485/19, PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., z 02.04.2021. Z predmetných rozsudkov Súdneho dvora EÚ vyplýva, že Súdny dvor EÚ „zrušil“ v spotrebiteľských veciach o bezdôvodné obohatenie subjektívnu a objektívnu premlčaciu dobu zakotvenú v OZ a zaviedol jednotnú trojročnú premlčaciu dobu, v ktorej sa premlčujú reštitučné nároky spotrebiteľov a ktorá začína plynúť od právoplatnosti rozsudku o neprijateľnosti zmluvnej podmienky, alebo od právoplatnosti rozsudku o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru. Zmluvná pokuta 200 eur bola dohodnutá za nespĺnenie akejkoľvek povinnosti a za každé nespĺnenie povinnosti. Zmluvné ustanovenie nepočíta ani so žiadnymi prípadnými objektívnymi dôvodmi na strane spotrebiteľa, resp. s dôvodmi, ktoré spotrebiteľ nezavinil. Limitovaná nie je ani vo výške súčtu všetkých nesplatených splátok po odpočítaní zostatku istiny. Takto formulovaná zmluvná pokuta je neobmedzená a môže byť účtovaná žalovaným jednostranne, podľa vlastnej úvahy. Neprijateľnosť zmluvnej pokuty predstavuje skutočnosť, že žalovaný so žalobcom túto zmluvnú podmienku individuálne nedojednal a táto spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech žalobcu ako spotrebiteľa. A napokon uviedol, že vyhlásenie klienta - osobné údaje, v zmysle ktorého spotrebiteľ udeľuje súhlas na nakladanie s osobnými údajmi nielen v prípade, ak zmluva vznikne, ale aj za stavu, ak nedôjde k uzavretiu zmluvy, pričom žalovaný je oprávnený nakladať s jeho osobnými údajmi až 5 rokov. Neexistuje žiaden dôvod, pre ktorý by súhlas mal platiť aj v prípade, že zmluvný vzťah nevznikne. Navyše doba 10 rokov od zániku zmluvného vzťahu je neprimeraná a zasahuje do osobných práv žalobcu. Osobné údaje by mali byť spracované iba na nevyhnutnú dobu, čo sa v danom prípade nestalo. S poukazom na uvedené argumenty navrhol rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť.

9. V replike žalovaný zotrval na svojich doterajších tvrdeniach a odvolacom petite.

10. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli aj webovej stránke Krajského súdu v Prešove a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

11. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov, to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II.ÚS 78/05).

12. Z vykonaného dokazovania súdu prvej inštancie vyplýva, že medzi žalobcom ako dlžníkom a žalovaným ako veriteľom došlo dňa 04.01.2014 k uzavretiu Zmluvy o úvere č. N., ktorej predmetom bolo poskytnutie peňažných prostriedkov zo strany veriteľa žalobcovi v sume 7.166,60 eura za účelom úhrady časti kúpnej ceny motorového vozidla značky H. S.. Žalovaný sa zaviazal poskytnuté peňažné

prostriedky vrátiť v 72 pravidelných mesačných splátkach po 200,93 eura. Celková čiastka úveru predstavovala sumu 14.466,96 eura. Kúpna cena motorového vozidla predstavovala sumu 10.238 eur, pričom žalobca uhradil časť kúpnej ceny vo výške 3.071,40 eura. Listom zo dňa 16.01.2020 žalovaný potvrdil žalobcovi, že žalobca splnil všetky povinnosti a záväzky zo Zmluvy o úvere č. N..

13. Nebolo sporné, že uzatvorená Zmluva o úvere č. N. je zmluvou o spotrebiteľskom úvere vychádzajúc z postavenia žalobcu ako dlžníka a žalovaného ako veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere a že je namieste aplikovať ZoSÚ.

14. Žalovaný ako osoba podnikajúca na finančnom trhu má odbornú prevahu nad spotrebiteľom, ktorému poskytuje svoje služby, a preto možno od neho očakávať, že vo vzťahu k nemu sa bude správať poctivo. V predmete činnosti má okrem iného i poskytovanie úverov, teda jeho povinnosťou bolo poznať a dodržiavať právne predpisy vzťahujúce sa na poskytovanie úverov, obzvlášť pokiaľ ide o posúdenie s odbornou starostlivosťou schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver podľa § 7 ods. 1 ZoSÚ pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo pred zmenou tejto zmluvy.

15. Pri posudzovaní splnenia povinnosti podľa § 7 ods. 1 ZoSÚ žalovaný prvoinštančný súd zodpovedal všetky otázky, ktoré považoval pre rozhodnutie za podstatné, v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností vyvodil správny záver. Ani v priebehu odvolacieho konania sa na skutkových a právnych zisteniach súdu prvej inštancie nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, na ktoré odkazuje.

16. Správne v zmysle rozhodnutia Súdneho dvora EÚ vo veci C - 679/18 súd prvej inštancie ex offo skúmal existenciu porušenia povinnosti zo strany žalovaného stanovenej v článku 8 Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS a vyvodil dôsledky, ktoré z porušenia tejto povinnosti vyplývajú vo vnútroštátnom práve, v tomto prípade sankciu bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého spotrebiteľského úveru podľa § 11 ods. 2 ZoSÚ.

17. Vzhľadom na uvedené rozhodnutie Súdneho dvora a s poukazom na ust. § 7 ods. 1 ZoSÚ je plne opodstatnené vyžadovať v súdnom konaní preukázanie skúmania bonity spotrebiteľa žalovaným. Bolo na žalovanom, aby tento preukázal, že bonitu žalobcu náležite skúmal, že si splnil povinnosť vyplývajúcu mu z ust. § 7 ods. 1 ZoSÚ.

18. Správne súd prvej inštancie aplikoval rozhodnutie Súdneho dvora EÚ zn. C - 449/13, keď vyžadoval od žalovaného preukázanie ohodnotenia úverovej bonity spotrebiteľa, pričom toto ohodnotenie sa môže uskutočniť prostredníctvom dokumentov preukazujúcich finančnú situáciu spotrebiteľa, ale nemožno vylúčiť, že veriteľ zohľadní aj ďalšie informácie o finančnej situácii záujemcu na úver, ktorými môže disponovať. Prihliadol najmä na záver Súdneho dvora EÚ, že obyčajné nepodložené vyhlásenia spotrebiteľa nemôžu byť samy osebe dostatočné, ak k nim nie sú pripojené dôkazy.

19. Súd prvej inštancie správne dôvodil, že pri získavaní relevantných informácií za účelom posúdenia úverovej schopnosti spotrebiteľa veriteľ vychádza z informácií dodaných spotrebiteľom a samozrejme ním aj preukázaných, ako aj z informácií, ktoré získava z iných dostupných zdrojov, pričom za dostatočné sa považujú iba také informácie o príjmoch a výdavkoch, z ktorých je veriteľ schopný získať objektívny obraz o žiadateľovej finančnej situácii. Kládol dôraz na to, že veriteľ musí okrem iného analyzovať spotrebiteľov osobný a domáci rozpočet a to ako stranu príjmov, tak stranu výdavkov, a to vždy vo vzťahu ku konkrétnemu žiadateľovi o úver. Analýza iba niektorej zo strán rozpočtu sama o sebe k posúdeniu úverovej schopnosti nepostačuje. Taktiež kľúčovým pri skúmaní bonity klienta je aj využívanie verejne dostupných informácií, ako napr. štátom zverejňovaných údajov o životnom minime, existenčnom minime a tieto porovnávať so známymi alebo od spotrebiteľa zistenými (nie iba tvrdými) informáciami o jeho príjmoch a výdavkoch (do pozornosti rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 33Cdo/2178/2018).

20. Žalovaný bol súdom prvej inštancie vyzvaný na predloženie všetkých dokladov a výstupov z registrov, ktorými sa overovala bonita žalobcu. Žalovaný na výzvu súdu prvej inštancie reagoval podaním zo dňa 12.04.2021, v ktorom viedol, že súdu dokladá všetky doklady a výstupy, ktorým sa overovala bonita žalobcu, pričom všetky úverové lustrácie boli bez negatívneho záznamu týkajúceho sa žalobcu. K svojmu podaniu priložil Žiadosť žalobcu o úver zo dňa 04.01.2014, odpovede z registra združenia SOLUS,

Nebankového registra klientskych informácií združenia NBCB a registra spoločnosti EOS - KSI zo dňa 04.01.2014 a Potvrdenie z NBCB zo dňa 08.04.2021.

21. Je teda zrejmé, že žalovaný mal k dispozícii žiadosť žalobcu o poskytnutie úveru, kde žalobca uviedol, že je zamestnancom v súkromnom sektore s priemerným mesačným príjmom vo výške 2.000 eur, avšak žalovaný nepreukázal, že si príjem žalobcu overil výplatnou páskou alebo výpisom z účtu, ako správne konštatoval súd prvej inštancie. ZoSÚ totiž ukladá veriteľovi pri skúmaní bonity klienta postupovať s odbornou starostlivosťou, pričom tá predpokladá overenie si údajov, ktoré dlžník veriteľovi uviedol, teda vyžaduje sa overenie príjmov a výdavkov spotrebiteľa a to aspoň na základe predloženia potvrdenia zamestnávateľa dlžníka o výške jeho príjmov. Samotné ničím nedoložené vyhlásenie spotrebiteľa v žiadosti o úver tykajúce sa jeho príjmu nemôže viesť k riadnemu overeniu jeho schopnosti splácať úver, pretože osoba konajúca s odbornou starostlivosťou by mala mať pochybnosti o pravdivosti tvrdených skutočností.

22. Z uvedenej žiadosti o úver ďalej vyplýva, že žalovaný je ženatý, žije v dome, nemá vyživovacie povinnosti a mesačné úhrady záväzkov predstavujú sumu 0 eur. Z lustrácií predmetných úverových registrov nevyplývajú žiadne existujúce úverové záväzky. Odvolací súd však v zhode so súdom prvej inštancie konštatuje, že postup s odbornou starostlivosťou predpokladá aj preukázanie základných výdavkov dlžníka, t.j. výdavkov na zabezpečenie základných životných potrieb. Žalovaný nepreukázal, že by zisťoval priemerné mesačné náklady žalobcu na živobytie.

23. Pokiaľ veriteľ nepozná celkový objem výdavkov klienta, nemôže urobiť záver o tom, či klient je alebo nie je schopný splácať požadovaný úver. Z dikcie zákona: „posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver“ logicky vyplýva, že s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver nie je možné bez porovnania mesačných príjmov a výdavkov žiadateľa. Skúmanie výdavkov len nahliadnutím do databáz úverových registrov nie je dostatočné, pretože záväzky klienta nemusia vyplývať z verejných databáz, môže sa jednať o súkromné pôžičky. Tieto databázy nemôžu dať obraz ani o výdavkoch klienta. Aj keď žalovaný tvrdil, že bonitu žalobcu overoval dopytom do úverových registrov, splátky a výdavky jednoznačne pojmovo nepredstavujú to isté. Splátky totiž pojmovo predstavujú iba časť výdavkov. Pri overovaní bonity žalobcu nemal žalovaný k dispozícii údaje o výdavkoch žalobcu, čo vedie k záveru, že pri posudzovaní žiadosti žalobcu o úver nemal k dispozícii všetky relevantné údaje.

24. Vychádzajúc z výsledkov vykonaného dokazovania odvolací súd v súlade so súdom prvej inštancie dospel k záveru, že žalovaný ako veriteľ v danej veci hrubo porušil svoje povinnosti pri overovaní bonity žalobcu ako spotrebiteľa v zmysle § 7 ods. 1 v spojení s § 11 ods. 2 druhá veta ZoSÚ. Pre účely posúdenia splnenia povinnosti uloženej dodávateľovi v ust. 7 ods. 1 ZoSÚ nie je smerodajné, aká bola reálna finančná, majetková, sociálna situácia spotrebiteľa, ale akým spôsobom dodávateľ (žalovaný) pristupoval k zisťovaniu a hodnoteniu bonity klienta. Za daného stavu odvolací súd konštatuje, že záver súdu prvej inštancie o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru je správny.

25. Keďže zmluva o úvere uzavretá medzi stranami sporu dňa 04.01.2014 je s poukazom na ust. § 11 ods. 2 ZoSÚ bezúročná a bez poplatkov, žalovaný mal nárok len na vrátenie sumy, ktorú žalobcovi reálne poskytol, t.j. 7.166,60 eura (§ 457 OZ). Žalobca však žalovanému zaplatil viac, a to 14.466,96 eura podľa listu zo dňa 16.01.2020, ktorým žalovaný potvrdil žalobcovi, že žalobca splnil všetky povinnosti a záväzky zo Zmluvy o úvere č. N., preto suma 7.300,36 eura prevyšujúca poskytnutú istinu, predstavuje bezdôvodné obohatenie na strane žalovaného, ktoré je povinný vydať žalobcovi (§ 451 OZ).

26. Z obsahu odvolania žalovaného je zrejmé, že jeho ďalšia odvolacia námietka spočívala v tom, že súd prvej inštancie nesprávne posúdil otázku premlčania.

27. Občiansky zákonník v ust. § 107 upravuje premlčaciu dobu pre vydanie bezdôvodného obohatenia, pričom rozlišuje medzi subjektívnou (§ 107 ods. 1) a objektívnou premlčacou dobou (§ 107 ods. 2). Začiatky ich plynutia sú upravené odlišne.

28. Podľa § 107 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil. Najneskôr sa právo na vydanie plnenia z

bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo.

29. Vo vzťahu k objektívnej premlčacej dobe odvolací súd poukazuje na to, že Občiansky zákonník tak v § 107 ods. 2 rozlišuje dve rôzne dĺžky dôb vo vzťahu k objektívnej premlčacej dobe, pričom to, ktorá z nich bude aplikovaná na ten- ktorý prípad bude závisieť od toho, akým spôsobom bolo získané bezdôvodné obohatenie. Občiansky zákonník síce v uvedenom ustanovení hovorí o bezdôvodnom obohatení získanom úmyselne, avšak v uvedenom a ani v inom ďalšom ustanovení nevymedzuje podstatu úmyselného konania. Z uvedeného dôvodu preto treba z hľadiska právnej teórie vychádzať z právnej úpravy úmyselného zavinenia podľa definície úmyselného zavinenia upravenej v Trestnom zákone. O priamy úmysel tak ide vtedy, ak ten, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatil, vedel, že svojím konaním získa bezdôvodné obohatenie a súčasne ho aj získať chcel. O nepriamy úmysel ide vtedy, ak ten, kto sa na úkor iného obohatil, vedel, že svojím konaním obohatenie, ktoré mu nepatrí, môže získať a s týmto následkom bol pre prípad, že nastane, uzrozumený. Pre oba prípady je rozhodujúcim znakom úmyslu predchádzajúca vedomosť subjektu, ktorý sa neoprávnene obohatil o tom, že svojím konaním získava alebo môže získať hodnoty vyjadriteľné v peniazoch, ktoré mu nepatria.

30. Vo vzťahu k aplikovaniu 10-ročnej alebo 3-ročnej objektívnej premlčacej doby odvolací súd poukazuje na rozhodnutie Súdneho dvora EÚ sp.zn. C-485/19 zo dňa 22.04.2021, ktorý uviedol, že zásada efektivity sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že na žalobu podanú spotrebiteľom o vrátenie súm neoprávnene zaplatených v rámci plnenia zmluvy o úvere na základe nekalých podmienok v zmysle smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách alebo na základe podmienok, ktoré sú v rozpore s požiadavkami smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS, sa vzťahuje trojročná premlčacia lehota, ktorá začína plynúť odo dňa, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu.

31. V spojenej veci Súdny dvor EÚ (prvá komora) C 776/19 až C 782/19 rozhodol takto:

„1. Článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 smernice 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách v spojení so zásadou efektivity sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá na účely podania návrhu spotrebiteľom:

- na konštatovanie nekalej povahy podmienky nachádzajúcej sa v zmluve uzatvorenej medzi predajcom alebo dodávateľom a týmto spotrebiteľom stanovuje premlčaciu lehotu,

- na vrátenie neoprávnene zaplatených súm na základe takýchto nekalých podmienok stanovuje päťročnú premlčaciu lehotu, keďže táto lehota začína plynúť ku dňu prijatia ponuky úveru, takže spotrebiteľ nemusel v tomto čase poznať všetky svoje práva vyplývajúce z tejto smernice.

2. Článok 4 ods. 2 smernice 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že podmienky zmluvy o úvere, ktoré stanovujú, že cudzia mena je menou úverového účtu a euro je menou platieb, a ktoré majú za následok, že kurzové riziko nesie dlžník, patria do pôsobnosti tohto ustanovenia v prípade, že tieto podmienky stanovujú podstatný prvok charakterizujúci uvedenú zmluvu.

3. Článok 4 ods. 2 smernice 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že v rámci zmluvy o úvere vyjadrenom v cudzej mene je požiadavka transparentnosti podmienok tejto zmluvy, ktoré stanovujú, že cudzia mena je menou úverového účtu a euro je menou platieb, a ktoré majú za následok, že kurzové riziko nesie dlžník, splnená v prípade, že predajca alebo dodávateľ poskytol spotrebiteľovi dostatočné a presné informácie umožňujúce priemernému spotrebiteľovi, ktorý je riadne informovaný a primerane pozorný a obozretný, pochopiť konkrétne fungovanie predmetného finančného mechanizmu a zhodnotiť tak riziko negatívnych, potenciálne významných ekonomických dôsledkov takýchto podmienok na jeho finančné záväzky počas celej doby trvania tej istej zmluvy.

4. Smernica 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby dôkazné bremeno v súvislosti s preukázaním jasnej a zrozumiteľnej povahy zmluvnej podmienky v zmysle článku 4 ods. 2 tejto smernice niesol spotrebiteľ.

5. Článok 3 ods. 1 smernice 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že podmienky zmluvy o úvere, ktoré stanovujú, že cudzia mena je menou úverového účtu a euro je menou platieb, a ktoré majú za následok, že kurzové riziko bez toho, aby bolo obmedzené, nesie dlžník, môžu vytvárať v neprospech spotrebiteľa značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach, ktoré vyplývajú stranám z uvedenej zmluvy, keďže predajca alebo dodávateľ nemohol pri dodržaní požiadavky transparentnosti vo vzťahu k spotrebiteľovi rozumne očakávať, že po predchádzajúcom individuálnom dojednaní tento spotrebiteľ prijme neúmerné kurzové riziko, ktoré vyplýva z takýchto podmienok.

32. Zhrňujúc uvedené pre naplnenie zmyslu a účelu čl. 6 ods. I, čl. 7 ods. I Smernice Rady 93/13 EHS v zásade bez ďalšieho vzhľadom na odbornú profesionálnu zdatnosť v činnosti poskytovania pôžičiek sa úmysel žalovaného dodávateľa prezumuje a dôkazné bremeno ho zaťažuje v otázke preukázania okolností neúmyselného konania.

33. Odvolací súd je toho názoru, že nie spotrebiteľ by mal dokazovať firme jej vedomosť, ale firma by mala mať dôkazné bremeno, že nekonala úmyselne. Tak má veriteľ šancu dokázať len nedbanlivosť, aby sa aplikovala pre veriteľa priaznivejšia kratšia trojročná objektívna premlčacia doba. Odhliadnuc od týchto úvah vyplývajúcich z rozhodovania Súdneho dvora EÚ v prejednávanej veci treba zdôrazniť, že úmysel (minimálne nepriamy) je daný absenciou, nedostatočným skúmaním bonity žalobcu ako spotrebiteľa pred uzatvorením úverovej zmluvy, čo je úmyselné porušenie ZoSÚ a z toho potom vyplýva ako nutný dôsledok aj úmysel (minimálne nepriamy) na strane dodávateľa aj získať bezdôvodné obohatenie. Je potrebné uviesť, že žalovaný minimálne vedel, že posudzovanie s odbornou starostlivosťou schopnosti spotrebiteľa splácať úver na základe absolútne nedostatočného množstva informácií potrebných pre skúmanie bonity pred uzatvorením úverovej zmluvy, môže mať za následok nepriznanie určitých súm, a pre prípad, že to tak urobí, bol s uvedenou zákonnou sankciou uzrozumený (dolus indirectus, tzv. nepriamy úmysel). Jeho konanie preto nemožno hodnotiť inak, ako konanie zamerané na získanie bezdôvodného obohatenia bez právneho dôvodu, minimálne s nepriamym úmyslom získať majetkový prospech. Preto možno konštatovať správnosť úvah súdu prvej inštancie o možnosti aplikovania desaťročnej objektívnej premlčacej lehoty v prejednávanej veci na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktoré je predmetom tohto konania.

34. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že zmluvné dojednanie o zmluvnej pokute uvedené v čl. 5. Zmluvné pokuty, poplatky a náhrada škody v bode 5.1. úverovej zmluvy, je možno považovať za neprijateľné, pretože spôsobuje nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Zmluvná pokuta bola zakomponovaná do zmluvných dojednaní na vopred pripravenom tlačive zo strany žalovaného, v ktorom sa nič nevyplňalo, nebolo ani žalobcom podpísané, teda žalobca ju nemohol žiadnym spôsobom ovplyvniť. Nemožno hovoriť o jej primeranosti, keďže zmluvná pokuta je stanovená jednou sumou pre akúkoľvek zmluvnú povinnosť žalobcu, bez ohľadu na dôsledky jej porušenia a zároveň z neho nie je jasne a zrozumiteľne zrejmé, pre prípad porušenia ktorej povinnosti je žalobca povinný zaplatiť zmluvnú pokutu, nakoľko sa v ňom uvádza pojem „akejkoľvek povinnosti“.

35. Súd prvej inštancie správne vyhodnotil ako neprijateľnú aj zmluvnú podmienku v čl. 12., bod 12.13 Súhlas klienta so spracovaním osobných údajov VOP k Zmluve o úvere č. N. zo dňa 04.01.2014. Vyhlásenie klienta - osobné údaje, v zmysle ktorého spotrebiteľ udeľuje súhlas na nakladanie s osobnými údajmi nielen v prípade, ak zmluva vznikne, ale aj za stavu, ak nedôjde k uzavretiu zmluvy, pričom žalovaný je oprávnený nakladať s osobnými údajmi žalobcu až 5 rokov. Rovnako aj doba 10 rokov od zániku zmluvného vzťahu je neprimeraná a zasahuje do práv žalobcu ako spotrebiteľa. Osobné údaje by mali byť spracované iba na nevyhnutnú dobu, čo sa v danom prípade nestalo. Dobu 5, resp. 10 rokov nie je možné hodnotiť ako primeranú dobu na uchovávanie osobných údajov. Takáto zmluvná podmienka preto spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. V snahe získať úver nezostávalo žalobcovi ako spotrebiteľovi nič iné, len predtlač zmluvy, na ktorej sa nachádza táto zmluvná podmienka, podpísať.

36. A napokon sa odvolací súd nestotožnil ani odvolacou námietkou žalovaného ohľadne porušenia jeho procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, v dôsledku konania pojednávania dňa 19.04.2021 v jeho neprítomnosti bez jeho súhlasu.

37. Podľa § 1 ods. 1 písm. p) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 24/2021 Z. z. z 22. januára 2021 o vykonávaní pojednávania, hlavných pojednávania a verejných zasadnutí v čase mimoriadnej situácie a núdzového stavu v znení účinnom v čase 25.03.2021 do 27.04.2021, v čase mimoriadnej situácie alebo núdzového stavu sa vykonávajú pojednávania, hlavné pojednávania a verejné zasadnutia v týchto veciach: konanie v civilnom sporovom konaní a v civilnom mimosporovom konaní, ak strany sporu alebo účastníci konania súhlasili s pojednávaním v ich neprítomnosti. Podľa odseku 2 tohto paragrafu okrem vecí podľa odseku 1 možno v čase mimoriadnej situácie alebo

núdzového stavu vykonať pojednávanie, hlavné pojednávanie a verejné zasadnutie aj vtedy, ak ide o vec, ktorá neznesie odklad; túto skutočnosť konajúci súd v predvolaní zdôrazní.

38. Pojem „vec, ktorá znesie odklad“ uvedená vyhláška bližšie nešpecifikuje, preto posúdenie tejto skutočnosti, či ide o vec, ktorá znesie odklad alebo nie, je výhradne na posúdení súdu. Preto, ak zákonný sudca nemal za to, že ide o vec, ktorá znesie odklad, postupoval v súlade s touto vyhláškou, ak vo veci nariadil pojednávanie na deň 16.04.2021. V napadnutom rozhodnutí súd prvej inštancie riadne odôvodnil, z akých dôvodov považoval prejednávajúcu vec za takú, ktorá odklad neznesie; s jeho odôvodnením sa odvolací súd stotožňuje s prihliadnutím na dátum podania žaloby (16.04.2020) v snahe vyhnúť sa súdnym prieťahom a rozhodnúť v primeranej lehote od podania žaloby.

39. Vychádzajúc z dôvodov, ktoré uviedol, odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny postupom podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil. Správne rozhodnutiu súdu prvej inštancie vo veci samej zodpovedá aj súvisiaci výrok o trovách konania, ktorý odvolací súd podľa ustanovenia § 387 ods. 1 a 2 CSP, stotožňujúc sa s dôvodmi v rozhodnutí o trovách konania, potvrdil.

40. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP tak, že v odvolacom konaní plne úspešnému žalobcovi voči žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % s tým, že o výške náhrady trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

41. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).